

3. Norsk matproduksjon er en viktig del av totalberedskapen.

Den norske matindustrien er arbeidsplass for totalt 53 000 sysselsatte i landbruksbasert industri, sjømatbasert industri og drikkevareindustri. Næringsmiddelindustrien er landets største fastlandsindustri og en samfunnskritisk faktor også når det gjelder beredskap og matsikkerhet.

I en verden som stadig oftere rammes av naturkatastrofer og krig, i tillegg til de store klimaforandringene vil evnen til selvstendig produksjon av mat, drikke og fôrproduksjon være av kritisk betydning. Den 12. mars 2020 fikk Norge sine strengeste og mest inngripende tiltak Norge har hatt i fredstid. Vi ble vitne til at hele verden stengte ned, med tilhørende verdensomspennende brudd i verdikjeden for mat og drikke. Den norske regjeringen definerte raskt verdikjeden for mat og drikke som et samfunnskritisk område.

Produksjon av mat, drikke og fôrvarer er en verdikjede som i dag sysselsetter over 150 000 (grønn sektor 110 000 - blå sektor 45 000) mennesker i Norge, og har den største andelen av den norske fastlandsindustrien. Verdikjeden er kompleks og til dels avhengig av innsatsmidler som importeres fra utlandet. Denne sårbarheten bør kartlegges og det må lages en plan på hvordan man kan sikre verdikjeden for mat og drikke, råvare og andre innsatsmidler i en krisesituasjon.

Elles savner vi tiltak innen matforsyning som i større grad ser hele verdikjeden for mat i sammenheng, og ser selvforsyning ikke bare som et spørsmål om produksjon av råvarer, men som produksjon av ferdige produkter for salg i markedet. Norge blir mer robust mot bortfall av internasjonale forsyninger dersom mer av de norske råvarene også bearbeides i Norge, for eksempel innen sjømat.

Den norske modellen med aktiv distriktpolitikk og ringvirkninger i næringslivet, nærhet til matproduksjon, offensiv satsning på fiskeri, oppdrett og landbruksproduksjon spredt over hele landet sikrer en effektiv mulighet til å forvalte de naturressursene Norge har. Den norske bonden er også viktig for kulturlandskapet og er med på å skape et levende lokalsamfunn.

For å øke selvforsyningsgraden i Norge må verdikjeden for mat, drikke og fôr sees i sammenheng. Det må rettes et spesielt fokus på bærekraftig utvikling for å ta vare på det norske produksjonsgrunnlaget. Videre er det viktig å sikre mat- og drikkevareindustrien tilstrekkelig kompetanse og økt rekruttering.

Vann er en av de viktigste innsatsfaktorene i næringsmiddelproduksjon. Etter LOs syn burde kommisjonen gått lengre i forslagene til tiltak innen drikkevannsforsyning. LO savner konkrete tiltak for å sikre at kommunene har tilstrekkelig kompetanse innen vann og avløp. Heller ikke den store utfordringen med foreldede vann- og avløpsnett adresseres eller blir møtt med tilstrekkelige tiltak av kommisjonen. Dette er en svakhet.

LOs regionkonferanse mener at disse momentene må styrkes i forhold til totalberedskap innan matvareindustrien:

- Rammevilkårene for norsk landbruk må være slik at både bønder og industri ønsker å investere og satse på norsk matproduksjon. Tollvernet er et av flere viktige virkemiddel for å sikre norsk matproduksjon.
- Næringsmiddelindustrien har mange arbeidsplasser som ligger distriktene. Av omsyn til bosetting og beredskap er det viktig at disse arbeidsplassene blir opprettholdt. Det er sterkt beklagelig at de store aktørene selv sentraliserer sin produksjon bort fra distriktene.
- Etablere kornlager for 12 måneders normalforbruk av korn.

- Forvaltning av havområdene må basere seg på bærekraftige modeller. Ressursene fra havet må i økende grad bearbeides i Norge.
- Plan for å opprettholde handel med matvarer med våre handelspartnere i krisesituasjoner.
- Arbeid med matsvinn i hele verdikjeden må intensiveres, slik at matsvinnet reduseres til et minimum.
- Utbedring av rasutsatte veier og toglinjer på Vestlandet, både for å sikre produksjon og sørge for at mat og råvarer kan distribueres.